

SEC M1-1: Siviili-ilmailun turvahenkilöstön palvelukseen ottaminen, koulutus ja hyväksynät

Määräyksen tausta ja säädöserusta

Määräys perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 300/2008 yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta (turva-asetus) sekä siihen liittyvään komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) N:o 2015/1998 yksityiskohtaisista toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi (täytäntöönpanoasetus). Turvatoimia suorittavan henkilöstön palvelukseen ottamisesta ja koulutuksesta säädetään turva-asetuksen liitteen I luvussa 11 ja tarkemmin täytäntöönpanoasetuksen liitteen luvussa 11.

Kansallinen määräys SEC M1-1 täydentää edellä mainittuja EU-asetuksia määräämällä mm. vaadittujen viranomaishyväksyntöjen hakumenettelystä ja myöntämisen edellytyksistä. Määräystä tulee lukea aina rinnakkain asetusten kanssa. Pelkästään määräyksen lukeminen ei anna kattavaa kuvaa siviili-ilmailun turvaamista koskevasta sääntelystä.

Tämän määräysmuutoksen tarkoituksena on ottaa huomioon täytäntöönpanoasetukseen viimeksi tehdyt muutokset. Merkittävin asetuksesta johtuva, vaatimusten sisältöön vaikuttava muutos on, että turvahenkilöstön kouluttajien hyväksynät muuttuvat viiden vuoden määräaikaisiksi hyväksynöiksi, kun ne aiemmin olivat voimassa rajoittamattoman ajan. Samalla määräyksen ajantasaisuus on muutoinkin tarkistettu, sanamuotoa tarpeen mukaan selkeytetty ja perehdyttämiskoulutuksen tuntimääriä hieman kevennetty.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa muutetun määräyksen ilmailulain (864/2014) 95 §:n 3 momentin nojalla, jonka mukaan virasto antaa tarvittaessa siviili-ilmailun turvaamisen edellyttämät tarkemmat määräykset ottaen huomioon Chicagon yleisopimuksessa tarkoitetut standardit ja suositukset sekä turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa Euroopan komission asetuksissa säädetyt vaatimukset.

Määräyksen valmistelu

Määräyshanke käynnistettiin 9.12.2016 julkaistulla määräyshankepääätöksellä. Määräys on valmisteltu Liikenteen turvallisuusvirastossa virkatyönä, johon osallistui ilmailun turvaamisen ja säädöspalvelujen asiantuntijoita, ja perehdyttämiskoulutuksen tuntimäärien tarkistukseen aloite tuli alan toimijoilta. Viraston sisäisellä lausuntokierroksella 20.-27.3.2017 ei saatu kommentteja. Määräyksestä järjestettiin neljän viikon mittainen ulkoinen lausuntokierros sidosryhmien kuulemiseksi 12.4.–10.5.2017. Ulkoisella lausuntokierroksella saatiin lausunto Finavialta, ja siinä esitetty muutos määräaikaiskoulutuksen vaatimukseen henkilön oltua pois turvatarkastajan tehtävistä yli kuuden kuukauden ajan otettiin määräystekstissä huomioon EU-asetuksen sallimissa rajoissa (ks. kommenttikooste). Ilmailujohtaja Henttu antoi hyväksyntänsä määräyksen antamiseen 17.5.2017.

Arvio määräyksen vaikutuksista

EU-asetuksen muutoksesta johtuen kouluttajahyväksyntöjen voimassaolo tulee jatkossa päätymään viiden vuoden välein. Tämä lisää jonkin verran Trafian viranomaistyötä uusintahakemusten käsittelyssä. Samoin asiakkaille aiheutuu maksuja ja hallinnollista työtä hyväksyntöjen hakemisesta uudelleen. Taloudelliset ja toimin-

nalliset vaikutukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä, koska hyväksynnän uusimisasiäly on pitkä.

Toisaalta perehdyttämiskoulutuksessa vaaditun tuntimäärän vähentäminen lentoaseman kulunvalvontaa, valvontaa ja kiertovartiointia suorittavien henkilöiden osalta vähentää ja järkeistää toimijoiden työtä.

Määräysmuutoksella ei ole vaikutuksia turvallisuuteen, ympäristöön, tasa-arvoon tai esteettömyyteen.

Yksityiskohtaiset perustelut

Merkittäviä muutoksia on tehty määräyksen seuraaviin kohtiin:

- 1. Soveltamisala: Aiemmin yksinomaan perustelumuietiossa ollut huomautus siitä, että määräys täydentää siviili-ilmailun turvaamista koskevia EU-asetuksia, on lisätty itse määräykseen. Turva-alan sääntelystä ei saa riittävää kokonaiskuvaa pelkästään kansallisen määräyksen perusteella.
- 3.1.2: Täytäntöönpanoasetuksen liitteen kohdissa 11.2.6 ja 11.2.7 tarkoitettu koulutus eli lentoaseman henkilökorttikoulutus ja yleinen turvatietoisuus-koulutus on siirretty tähän kohtaan ja poistettu vanhan määräyksen kohta 3.1.3. On katsottu, että myös tällaista koulutusta antavilta henkilöiltä on asianmukaista edellyttää tehtäväkohtaista peruskoulutusta.
- 3.1.6: Lisätty täytäntöönpanoasetuksen liitteen 11.5.1 kohdan muutoksesta johtuva määräys siitä, että kouluttajahyväksynät ovat voimassa viisi vuotta. Kohdassa määrätään myös uudelleenhyväksynnän hakemisen määräajasta, hakemukseen liitettävästä selvityksestä ja hyväksynnän voimassaolon edellytyksistä.
- 3.1.7: Aiemmin SEC-koulutusohjeessa ollut maininta siitä, että viranomainen voi peruuttaa kouluttajahyväksynnän täytäntöönpanoasetuksen liitteen 11.5.4 kohdan mukaisista syistä (koulutus ei enää anna tarvittavia valmiuksia tai kouluttaja ei läpäise taustan tarkistusta), on siirretty itse määräykseen. Samassa kohdassa määrätään edellytyksistä peruutetun hyväksynnän takaisin saamiselle, kuten 11.5.4 kohdassa myös vaaditaan.
- 4.1.2: Perehdyttämiskoulutuksessa vaadittavaa tuntimäärää on vähennetty täytäntöönpanoasetuksen liitteen 11.2.3.5 kohdassa tarkoitettujen, lentoaseman kulunvalvontaa, valvontaa ja kiertovartiointia suorittavien henkilöiden osalta aiemmasta kymmenestä tunnista kolmeen tuntiin. Aloite tuntimäärän vähentämiseen tuli alan toimijoilta. Vähäisempi tuntimäärä on katsottu riittäväksi näissä tehtävissä toimivien henkilöiden perehdyttämiseen.
- 5.1: Lisätty selventävä maininta siitä, että turvatoimia suorittavan henkilöstön koulutuksen riittävydestä ja ajantasaisuudesta vastaa työnantaja. Toisaalta todetaan työntekijän vastavuoroinen vastuu kelpoisuuden säilyttämisestä. Määräaikaiskoulutuksen tarpeesta säädetään täytäntöönpanoasetuksen liitteen kohdassa 11.4.3.
- 5.3: Kohtaa on tarkennettu ulkoisella lausuntokierroksella saadun ehdotuksen mukaisesti niin, että määräaikaiskoulutus, joka on annettava henkilön oltua poissa turvatarkastajan tehtävistä yli kuuden kuukauden ajan, voi sisältää käytännön perehdytystä ja siinä on otettava huomioon henkilön senhetkinen osaaminen ja taitotaso sekä lainsäädännön muutokset.

Lisäksi määräyksen sanamuotoa ja esitysjärjestystä on paikoin selkeytetty ja viittaukset EU-säännöksiin tarkistettu ajantasaisiksi.

Määräyksen aikataulu

Määräysmuutos julkaistaan 22.5. ja se tulee voimaan 1.6.2017 samanaikaisesti EU-asetuksen 2015/1998 muutoksen kanssa.

Määräyksestä viestiminen

Lopullinen määräys julkaistaan Finlex-lakitietopalvelussa ja Trafín ilmailumääräyskokoelmassa. Määräyksen muuttumisesta tiedotetaan viraston kotisivuilla ja sähköpostitse ilmailun sääntelyn jakelulistalle ilmoittautuneille. Lisäksi kohdennetulla viestinnällä varmistetaan, että kouluttajahyväksyntöjen muuttuminen määräaikaiksi tulee turvahenkilöstön koulutusta järjestävien organisaatioiden ja kouluttajien tietoon.

LIITTEET: Kommenttikoooste